

DATUM	15 november 2021
AAN	Cie. RGW / Provinciale Staten
VAN	Gedeputeerde Hanke Bruins Slot
ONDERWERP	Cultuurhistorie Het Klaphek bij versterking Lekdijk

In de Statenvergadering van 10 maart jl. heeft mevrouw Hoek van de fractie van 50PLUS bescherming van de cultuurhistorische kwaliteiten bij en rond de buurtschap Het Klaphek in de Lopikerwaard, gemeente IJsselstein, aan de orde gesteld. Ik heb toegezegd u nader te informeren hoe die cultuurhistorische waarden meegenomen kunnen worden in het dijkversterkingstraject Jaarsveld-Vreeswijk. Hierbij ontvangt u die informatie.

De provincie Utrecht werkt samen met diverse gebiedspartners, waaronder het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden (HDSR), Rijkswaterstaat, zeven gemeenten en Staatsbosbeheer, aan de versterking van de Lekdijk. De basis voor deze samenwerking ligt in het door uw Staten vastgestelde ambitiedocument Mooie en Veilige Dijken. Hierin staan de ambities van de provincie bij de dijkversterking op het gebied van cultuurhistorie, natuur, mobiliteit en recreatie centraal. De genoemde partijen streven naar een zo groot mogelijke maatschappelijk meerwaarde door meekoppelkansen uit de omgeving te integreren in de dijkversterking.

De dijkversterking Sterke Lekdijk is opgedeeld in een aantal deelgebieden. Het Klaphek ligt in het gebied Jaarsveld-Vreeswijk (JAV). Dit deeltraject bevindt zich momenteel in de verkenningsfase. Daarin werkt de provincie Utrecht samen met HDSR, Rijkswaterstaat en de gemeenten Nieuwegein en IJsselstein.

Het Klaphek is een buurtschap in de Lopikerwaard, gemeente IJsselstein. Daar is al in de vroege middeleeuwen een dam aangelegd, die sindsdien de Hollandse IJssel van de Lek afsluit. Door die indamming, latere maatregelen en bouwwerken heeft het Klaphek een bijzondere plaats in onze bescherming tegen het water en de ontwikkeling van het Utrechtse landschap. Daarvan getuigen nu nog bijvoorbeeld het dijkmagazijn bij Het Klaphek uit 1860 en de schotbalkenloods en de Oude Sluis bij Vreeswijk. Het dijkmagazijn is ooit gebouwd in opdracht van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Benedendams en de IJsseldam, een van de voorlopers van HDSR.

Zoals gezegd bevinden we ons nu in de verkenningsfase voor het deeltraject Jaarsveld-Vreeswijk. Daarin gaan betrokken partijen concrete meekoppelkansen benoemen, onder andere op het gebied van cultuurhistorie. Voor Het Klaphek onderschrijven de provincie en haar partners dat deze locatie cultuurhistorisch een belangrijk verhaal te vertellen heeft. Samen onderzoeken we hoe dat in het systeem van de dijk en haar omgeving in te passen is en mogelijk versterkt kan worden.

De afdamming van de Hollandse IJssel bij het Klaphek is eerder al benoemd als een kernkwaliteit. Ook hebben de partners aangegeven de continuïteit van het open landschap daar en de zichtbaarheid van zijn geschiedenis belangrijk te vinden. Ze willen in het traject JAV diverse kleine en grotere bouwkundige elementen zoals kleiputten, dijkknobben, rabatten en wielen, het dijkmagazijn Het Klaphek, limietpalen en zomerkaden zoveel mogelijk behouden of waar mogelijk in ere herstellen of terugplaatsen. Daarnaast wordt bekeken of de wandelomogelijkheden tussen het Klaphek en de Beatrixsluizen te verbeteren zijn.

De verkenningsfase wordt eind 2022 afgerond. In de volgende fase (de planuitwerkingsfase), die naar verwachting eind 2022 start, worden de haalbare koppelkansen, waaronder die voor Het Klaphek, verder uitgewerkt.